

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКУ

Л.М. Єріс, к. е. н., доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

Інтеграції України у європейський та світовий економічний простір підвищує вимоги до банківської системи України, яка повинна сприяти стійкому економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності господарського комплексу. Для виконання поставлених завдань необхідно сформувати достатній обсяг ресурсної бази і забезпечити максимальну її стабільність, а витрати на формування повинні бути мінімальними. Оцінку ефективності формування ресурсної бази банку необхідно здійснювати в напрямках: достатність, стабільність, вартість.

Ресурсна база банку формується як за рахунок власних так і за рахунок залучених і запозичених коштів, тобто для оцінки достатності ресурсної бази банківської установи потрібно окремо проаналізувати достатність власного капіталу і достатність залучених і запозичених коштів банку.

Достатність власного капіталу банку – це здатність капіталу покривати ризики, які бере на себе банк у процесі здійснення своїх операцій і забезпечувати надійність і стійкість банку. Безумовно, чим більший рівень ризиковості у діяльності банківської установи, тим більша вірогідність отримання збитків і тим більший обсяг власного капіталу повинен бути, щоб покрити отримані збитки і забезпечити стабільність функціонування банку та його платоспроможність.

Достатність власного капіталу банку визначається, перш за все за допомогою аналізу виконання обов’язкових економічних нормативів достатності капіталу.

Достатність залучених і запозичених коштів банку визначається виходячи із фінансової стратегії банку, спрямованої на забезпечення конкурентних переваг і збільшення сегменту ринку, що намагається завоювати банк на ринку банківських послуг. Для цього необхідно забезпечити суб’єктам ринку мотивацію для збереження їх коштів у банку.

Стабільність ресурсної бази банку загалом оцінюють, перш за все, на підставі частки власного капіталу в загальному обсязі пасивів банку. Тобто, чим більша

питома вага власного капіталу в загальному обсязі пасивів банку тим стабільнішою вважається ресурсна база. За період з 1.01.2009 р. по 1.01.2013 р. в цілому по банківській системі України цей показник підвищувався. Якщо станом на 1.01.2009 р. питома вага власного капіталу в загальному обсязі пасивів складала 12,9%, то станом на 1.01.2013 р. – 15,1%.

Що стосується залучених і запозичених коштів загалом то їх стабільність визначається співвідношенням між поточними і строковими зобов'язаннями та міжбанківськими кредитами. Чим вища питома вага строкових депозитів тим більш стабільною вважається ресурсна база банку. Однак зростання частки строкових ресурсів призводить також до підвищення вартості залучених ресурсів. Таким чином спостерігається певний конфлікт цілей. З одного боку банки намагаються збільшити частку стабільних ресурсів, з іншого вони зацікавлені у залученні дешевих ресурсів. Вирішення цієї проблеми деякі науковці вбачають в використанні постійних залишків на поточних рахунках як строкових ресурсів.

При оцінці ефективності формування ресурсної бази банку важливе значення має аналіз середньозваженої відсоткової ставки по залученню певних видів ресурсів і середньозваженої відсоткової ставки по залученню ресурсів в цілому по банку. Такій аналіз дозволить:

- оцінити динаміку цін по кожному виду ресурсів банку та динаміку середньозваженої відсоткової ставки в цілому по банку;
- вивчити динаміку процентних витрат банку за основними депозитними інструментами банку тощо;
- оцінити вплив чинників на зміну середньозваженої відсоткової ставки в цілому по банку.

Таким чином, комплексний аналіз ефективності формування ресурсної бази банку дозволить виявити резерви збільшення ресурсної бази банку, підвищення її стабільності і зниження витратності.

Єріс, Л.М. Комплексна оцінка ефективності формування ресурсної бази банку [Текст] / Л.М. Єріс // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2013 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2013. – Т. 2. – С. 41-43.